

EL MIL·LENARI DE MOLLET DEL VALLÈS

**Conferència pronunciada per Mn. Joan Galtés i Pujol,
el dia 3 de novembre de 1993, a Can Gomà de Mollet,
en ocasió de la festa del Mil·lenari.**

Majestats,
Senyores i Senyors,

Enguany Mollet celebra mil anys d'història. Això vol dir que les primeres notícies escrites conegudes sobre Mollet són de l'any 993. Efectivament, en el Cartulari del monestir de Sant Cugat del Vallès, conservat a l'arxiu de la Corona d'Aragó, hi ha dos documents que fan referència, un a l'església de Sant Vicenç i l'altre al territori o terme de Mollet. El primer, datat el 10 de juny de 993, és una escriptura de donació de terres que dues dones —Ermengarda i Ellregod— fan a l'esmentat monestir; terres situades dins el terme de Parets i que limitaven pel migdia amb l'*església de Sant Vicenç*. L'altre document, que porta data del 4 de novembre de 993, és l'execució del testament d'un tal Giscafred, el qual deixa als seus germans Gondefred i Truictari tota la seva heretat que tenia a Mollet (*Moledo*) i a altres indrets.

Hom pot trobar la transcripció sencera d'aquests documents i algunes altres precisions, en el meu article *Mollet fa mil anys*, publicat en el volum 6 (1992) de la revista «Mollet del Vallès: Notes», que edita la Sala Fiveller. I una presentació més àmplia dels mateixos documents la feu l'historiador Jaume Vilaginés en el volum 5 (1991) de la mateixa revista.

Sabem, d'altra banda, que al segle IX l'actual territori de Mollet, com bona part del Vallès, era despoblat, conseqüència de la invasió musulmana i pel perill que representaven les ratzies sarraïnes. Fou entre els anys 900 i 935, durant el govern del fill del comte Guifré el Pilós, que es repoblà i organitzà el Vallès. És significatiu, en aquest sentit, que l'any 904

tingués lloc la consagració de l'església parroquial de Parets, així com foren consagrades les esglésies de la Roca (932), l'Ametlla (932), Sant Pere de Vilamajor (950) i d'altres.

Cal advertir que les parròquies foren l'ordit i la trama del teixit social del nostre país que es repoblava. Les parròquies seguien els passos de la repoblació i configuraven pràcticament els pobles. Elles foren l'origen i el precedent dels actuals municipis. La construcció de les esglésies parroquials sovint fou iniciativa i obra de les famílies pageses repobladores.

En el cas de Mollet, veiem que l'any 993 ja existia una esglésiola dedicada a Sant Vicenç i un terme o territori determinat amb el nom de Mollet (*Moledo*). Si bé no sabem el moment de la construcció de l'esmentada església, perquè no ha aparegut l'acta de la seva consagració, tot fa suposar que seria de mitjan segle X. Pel que fa el nom de Mollet, que en els documents medievals, escrits en llatí, apareix amb petites variants: *Moledo, Moliedo, Moletto, Molleto, Moled, Muled, Mulled*, referit evidentment a l'actual Mollet del Vallès, es tracta d'un topònim català (no pas llatí!), que designa la presència o l'acció de l'aigua. Un nom que servia per a identificar un lloc característic pels seus aiguamolls o per la seva terra sovint mullada o inundada. Així ho explica l'especialista Enric Moreu-Rey, en la seva obra *Els nostres noms de lloc* (Barcelona, 1982).

Però tornem als primers pobladors de Mollet de fa mil anys. D'on vingueren? Eren famílies de pagesos d'altres indrets, que s'establiren en aquestes terres baixes del Vallès, buscant-se la vida. Provenien d'arreu: «*undecumque venientes*» diuen algunes cartes de repoblació. Per precisar una mica més, podem establir aquesta hipòtesi probabilíssima i documentada: els pagesos de les valls del Pirineu, superpoblades, baixaren a les comarques de prop de la carena, i d'allí a les terres més baixes anomenades de frontera (amb els àrabs), com era el cas del Vallès. Això en generacions successives.

Es tractava d'un moviment migratori de conquesta i repoblació de la nostra terra, pel sistema d'apriació. L'apriació era l'ocupació de la terra erma, sense titular directe, amb el propòsit de rompre-la i conrear-la. Els comtes, com hem dit, afavoriren aquest sistema d'apriació, per tal de repoblar els seus territoris despoblats. Era, doncs, un moviment migratori que barrejava gent diversa, amb tot el que això representava d'enriquiment cultural, i que originava una societat agrícola amb predomini de la petita propietat rural, familiar, car la concentració de la terra en poques mans vindria més tard. Però cal afegir, tot seguit, que era una societat de

pagesos que vivien en condicions duríssimes: havien emigrat empesos per la necessitat de buscar-se la vida, i les males collites, els infortunis en el treball, el risc d'incursions sarraïnes..., podien fer trontollar fàcilment la supervivència i aparèixer el flagell de la fam.

Finalment hem de remarcar que aquella era una situació de famílies solitàries, habitants dels masos dispersos per les terres, però que trobaven la seva unitat gràcies a les parròquies. Tots els qui pertanyien a la parròquia o estaven dins el territori parroquial, quedaven units per vincles de solidaritat veïnal. Més tard, alguns s'agruparen al voltant de l'església, buscant la protecció i la immunitat. És així com l'estructura religiosa, parroquial, afavoria tant la formació dels pobles.

Al Mollet de la segona meitat del segle X, hi havia un nucli de pobladors d'aquesta mena. Ho constaten els documents de l'any 993. Eren repobladors vinguts d'arreu, que s'anaren configurant com a poble pel llarg dels segles XI i XII. Podem dir, doncs, amb rigor, que fa mil anys Mollet començava a fer camí. I que aquell poble arriba fins a nosaltres sense interrupció. Per molts anys!